

Обществени нагласи към антисемитизма и езика на омразата в България

Национално представително и проучване сред еврейската общност

Проучването е реализирано в рамките на проект DFPO-1.004-0001-C01 с наименование „Стратегическо сътрудничество между България и Норвегия в подкрепа на международните ангажименти на България за борба с антисемитизма и опазването на еврейското наследство“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Фонда за двустранни отношения на Норвежкия финансов механизъм”.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Държавен културен институт
Министерство на външните работи

МЕТОДОЛОГИЯ

ХАРАКТЕРИСТИКИ	ПАРАМЕТРИ
Целева група и представителност на проучването	Първи модул: За населението на страната между 18 и 55 г. Втори модул: За еврейската общност в страната над 18 г.
Модел на извадката	Първи модул: Двустепенна стратифицирана по регион и тип на населеното място извадка с интегрирана квота по основни демографски признаци – пол, възраст, образование, съгласно социално-демографската структура на населението, по данни на НСИ. Втори модул: Случайна извадка с равен шанс за участие на единиците в генералната съвкупност.
Реализиран обем на извадката	Първи модул: 1000 ефективни интервюта Втори модул: 100 ефективни интервюта
Метод на регистрация на информацията	Първи модул: Смесена методология между онлайн анкета (CAWI) и пряко стандартизирано интервю (face-to-face) по домовете на анкетираните лица, проведено с таблети (CAPI) Втори модул: Онлайн анкета (CAWI)
Статистическа обработка	SPSS
Период на провеждане на проучването на терен	Първи модул: 05 – 13 февруари 2022 г. Втори модул: 14 – 21 февруари 2022 г.

МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ И СОЦИАЛНИ ДИСТАНЦИИ

Отношения между мнозинство и евреи

■ Добри и много добри

Национално представително проучване

73%

Еврейска общност

82%

Положително отношение към:

83%

Съседство с евреи

59%

Заемане на ръководни постове от евреи

52%

Брак на член от семейството с евреин, еврейка

СТЕПЕН НА ИНТЕГРАЦИЯ НА ЕВРЕИТЕ И ЧУВСТВОТО ИМ ЗА СИГУРНОСТ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО

“Евреите са добре интегрирани в българското общество“

Национално представително проучване

82%

Еврейска общност

91%

Избягвали посещения в еврейски институции и организации, както и участия в събития, свързани с еврейската общност, от опасения за своята безопасност

Еврейска общност, България

* Проучване на Европейската агенция за основните права (FRA) - 2018

Често

2.5%

Рядко

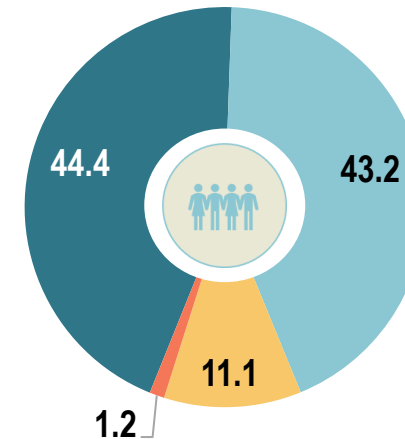
8.6%

Да

34%

Като представител на еврейската общност в България, чувствате ли се в безопасност в ежедневието си? (%)

База: Еврейска общност

■ Да, определено ■ Да, в известна степен ■ Не особено ■ Не, никак

* Experiences and perceptions of antisemitism; Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU, FRA Report 2018, p.12

ПОЗНАВАНЕТО НА ДРУГИЯ – ЕВРЕЙСКИТЕ ТРАДИЦИИ И ЛИЧНОСТИТЕ ОТ ЕВРЕЙСКИ ПРОИЗХОД С ПРИНОС КЪМ БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ И КУЛТУРА

38% познават един или повече еврейски празници

Можете ли да посочите един или повече големи еврейски празници? (%)

Ханука	22.6
Пасха, Песах	17.5
Шабат	1.8
Рош Хашана, Рошашана	1.3
Бар Мицва	1.2
Йом Кипур	0.8
Сукот	0.5
Пурим	0.3
Не мога да посоча/ не съм запознат/ не знам	52.6

Национално представително проучване

30% посочват име (или имена) на бележити българи от еврейски произход, допринесли за развитието на България

Можете ли да посочите един или повече бележити българи от еврейски произход, допринесли за развитието на България? (%)

Соломон Паси	20.7	Георги Пирински	0.3
Етиен Леви	5.1	Жул Леви	0.3
Ицхак Финци	2.9	Жул Паскин	0.3
Дора Габе	2.6	Хилда Казасян	0.1
Валери Петров	2.2	Анна Крамер	0.1
Илко Ескенази	1.7	Николай Кауфман	0.1
Исак Паси	1.4	Хаим Оливер	0.1
Максим Бехар	1.3	Мориц Йомтов	0.1
Леа Коен	1.3	Яко Молхов	0.1
Панчо Владигеров	1.2	Леон Даниел	0.1
Анжел Вагенщайн	1.2	Еми Барух	0.1
Милчо Левиев	0.9	Давид Коен	0.1
Леон Леви	0.5	Йосиф Барух	0.1
Йосиф Сърчеджиев	0.5	Самуел Финци	0.1
Веско Ешкенази	0.5	Бета Хараланова	0.1
Кирил Маричков	0.5	Жак Натан	0.1
Даниел Лорер	0.4	Карл Джераси	0.1
Елиас Канети	0.4	Изидор Айзнер	0.1
Филип Димитров	0.4	Не мога да посоча/ не съм запознат/ не знам	55.9

Национално представително проучване

ОБРАЗЪТ НА ЕВРЕИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО – МНОГОПЛАСТОВ С ДОМИНИРАЩИ ПОЗИТИВНИ ЧЕРТИ

59% - посочват поне една позитивна характеристика

47% - поне една негативна

С кои от следните твърдения сте съгласни? (%) (възможен е повече от един отговор)

Евреите са запазили силен дух и богата култура, въпреки историческите си изпитания	37.1
Евреите имат твърде голямо влияние върху световната политика	35.8
Евреите са добре интегрирани в обществото	34.8
Евреите са предприемчиви и обичат да работят	33.5
Евреите по света са жертва на многовековна дискриминация и преследване	21.0
Евреите са алчни и обичат парите	17.3
Евреите по света работят задкулисно за еврейските интереси	13.0
Евреите са се обогатили за сметка на другите	11.8
Евреите са допринесли за развитието на нашата страна	10.6
Евреите са по-интелигентни от другите	8.8
Евреите винаги са създавали проблеми в страните, в които живеят	4.1
Евреите до голяма степен са виновни за това, че са преследвани	3.5
Не знам, не мога да преценя	18.1

Национално представително проучване

ЕЗИК НА ОМРАЗАТА – РАЗПОЗНАВАНЕ И ОЦЕНКИ

Разпознаване на език на омразата

80% - да проповядваш или подбуждаш към дискриминация, насилие или омраза, основани на раса, народност или етническа принадлежност

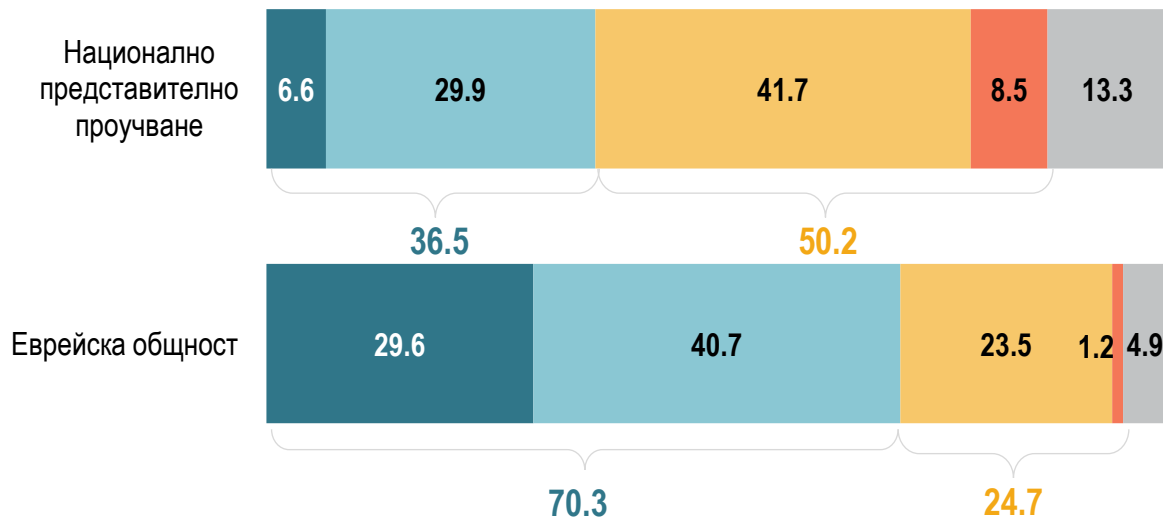
32% - да говориш грубо и невъзпитано публично

20% - да излизаш извън общоприетите рамки на „политическата коректност“

8% – да казваш директно какво мислиш по чувствителни и важни теми

Смятате ли, че езикът на омразата е проблем у нас? (%)

■ Категорично да ■ По-скоро да ■ По-скоро не ■ Категорично не ■ Не мога да преценя

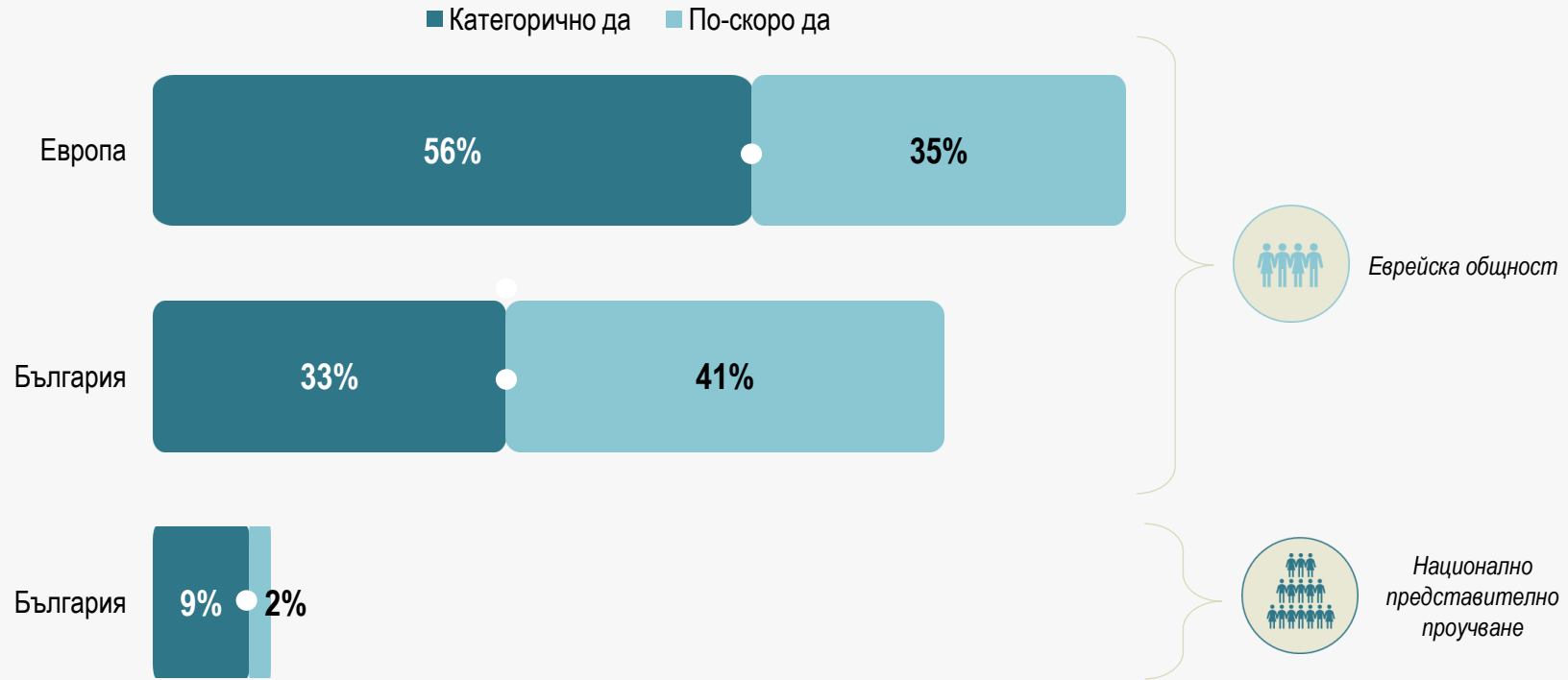
Къде според Вас най-често се използва език на омразата? (%)

(възможен е повече от един отговор)

ПРОЯВИ НА АНТИСЕМИТИЗЪМ

Ръст на антисемитските прояви в:

Преки свидетели на антисемитски прояви:

✓ 17% от еврейската общност

Най-чести антисемитски прояви според еврейската общност:

- ✓ Език на омразата в интернет и социалните медии
- ✓ Обидни надписи по сгради

ТИПОЛОГИЯ И ОБХВАТ НА АНТИСЕМИТСКИТЕ НАГЛАСИ И ТЕХНИТЕ ОПОНЕНТИ

Първа група: $\approx 3\% - 4\%$

- ✓ Ядро, съставено от хората с най-радикално изразени антисемитски нагласи
- ✓ Основно мъже – млади и в икономически активна възраст, заети основно с ръчен труд
- ✓ Информират се главно от интернет и особено от Фейсбук

Втора група: $\approx 10\%$

- ✓ Обединява носителите на латентни антисемитски нагласи
- ✓ Не само нискостатусни, но и по-образовани хора от столицата и големите градове
- ✓ Основни информационни източници - телевизия и интернет, вестници, радио, дори подкасти

Трета група: $\approx 12 - 15\%$

- ✓ Обхваща информираните и активно противопоставящите се на антисемитизма
- ✓ Състои се от високообразовани хора, на възраст между 30 и 45 г.

СТЕПЕН НА ИНФОРМИРАНост ЗА ХОЛОКОСТА И ЯВЛЕНИЕТО АНТИСЕМИТИЗЪМ

В каква степен сте информирани по въпроси свързани с:

	Холокост	Антисемитизъм
Много добре информиран	16.9%	12.1%
По-скоро добре информиран	41.5%	34.8%
По-скоро неинформиран	18.4%	21.8%
Неинформиран	18.0%	27.6%
Не мога да преценя	4.9%	3.8%

Национално представително проучване

Самооценката за запознатост с Холокост и антисемитизъм по възрастови групи

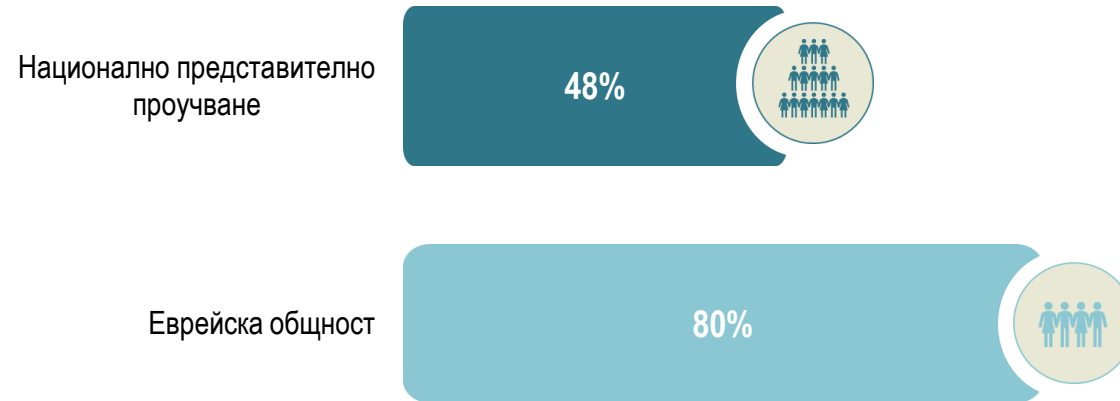
Посочили: Много добре информиран

Възрастова група	Холокост	Антисемитизъм
18-30 г.	5.9%	4.3%
31-45 г.	19.2%	12.3%
46-55 г.	22.0%	17.2%

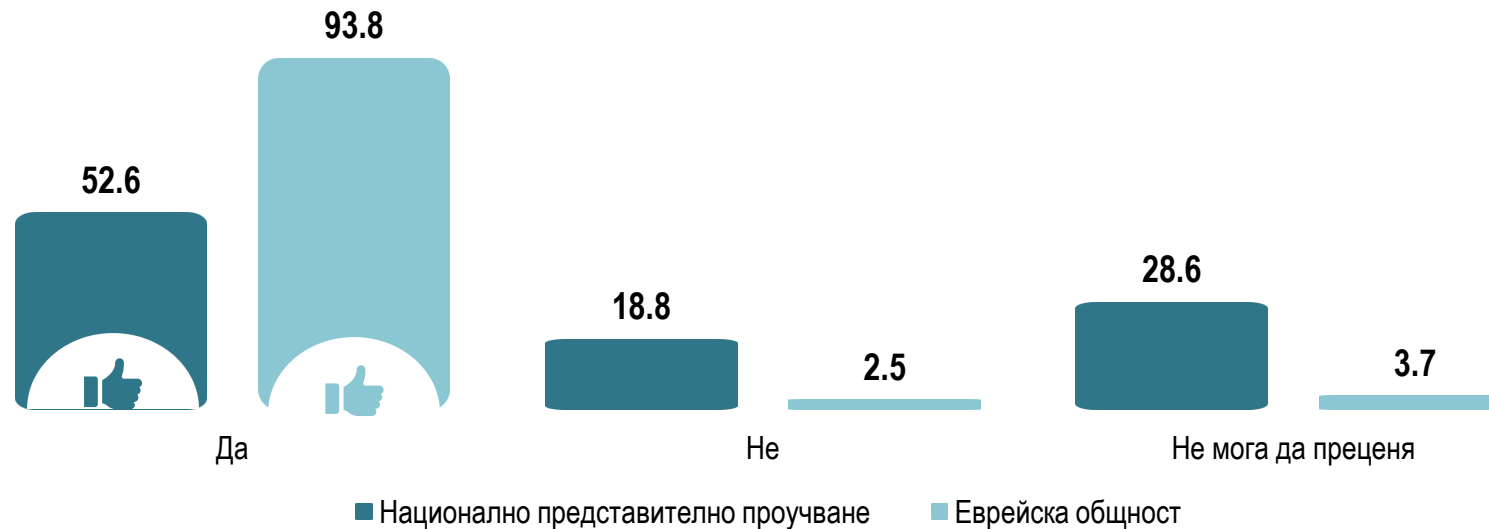
Национално представително проучване

СЪХРАНЯВАНЕ НА ИСТОРИЧЕСКАТА ПАМЕТ

Важно е изучаването на въпросите, свързани с Холокоста и антисемитизма в основните и средни училища

Считате ли, че следва да има музей или постоянна изложба, включително онлайн, посветени на спасяването на българските евреи през Втората световна война? (%)

Благодарим за вниманието!

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

Docendo discimus
ДИПЛОМАТИЧЕСКИ
ИНСТИТУТ

Държавен културен институт
Министерство на външните работи

ALPHA®
RESEARCH